

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . . 20 кор.
на пів року . . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . . 170 кор.

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. пополудні.

Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дюбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надіслаім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Краєві сойми.

(X) Коли відрочено весняну сесію державної ради, тоді були загальна поговорка, що правительство думає в часі літної перерви перевести переговори з парламентарними сторонництвами, щоби уможливити успішну роботу в парламенті, а відтак скличе раною осеню державну раду для полагоди невідкладних справ державних. Тимчасом літо минуло, а правительство не лише не заходило ся сторонництва парламентарні довести до порозуміння, а бодай до зближеня, але навпаки справа шлеских клас рівнорядних в учительських семінариях викликала нове розятрене поміж Чехами а Німцями. Подорож д-ра Кербера по Галичині а особливо мова проголошена у краєвого маршалка, в котрій запевнив, що не думає нарушувати народного стану посіданя Німців, вельми роздратувала Чехів і они відгрожують ся, що ані на пядь не уступлять від своєї тактики в державній раді. Таким способом, накопи щось тимчасом не зробить ся ще для втихомирєня національних пристрастей Німців і Чехів, вигляди на якусь успішну роботу в державній раді були би не дуже вірадані. Імовірно задля тих відносин лишає правительство більше часу краєвим соймам, котрі скликано в ріжних вправді речинцах на осінню сесію, між тими і галицький сойм на 30-го вересня.

Але і тут розкривають ся не дуже вірадані вигляди. Передовсім замітно, що правительство не скликало зовсім тирольського і триєстенського сойму, бо вже наперед знало мабуть, що там дійшло би до неможливих відносин, отже ліпше не викликати лиха. Чеський сойм скликано на 10. жовтня, але Німці задалегідь вже відгрожують ся, що не допустять до ніякої роботи: без державної ради не буде чеського сойму, значить, поки Чехи не залишать обструкції в державній раді, не допустять Німці до ніякої роботи в Празі.

Країнський сойм після всякої імовірности також не буде діяльний, бо там консервативні Словінці домагають ся виборчої реформи від двох років і бажають вимусити сю уступку на правительстві обструкцією, яку з успіхом проводили на двох останніх сесіях. Подібні невідрадані відносини проявляють ся і в дальматиньскім соймі.

Цікаві також будуть відносини в галицькім соймі. З десятиох послів руского клубу, котрі в часі останньої сесії зложили мандати, вибрано наново девять, а намісць поваленого змаганями москвофільсько-всепольської спілки Барвіньського вибрано москвофільського кандидата о. Еффіновича. По сепесії виключено з руского клубу Глиджука і Охримовича, а о. Мандичевський був і так усе поза клубом і ходив своєю дорогою. Цікаво тепер, яке становище займуть рускі послы в новій сесії? Розв'язка сего питання нелегкого має послідувати на нараді, на яку мають в неділю зібрати ся.

Передовсім треба зазначити, що положене політичне в соймі від останньої сесії

в нічмі не змінило ся в користь руского народу, а навпаки ми думаємо, що соймова більшість буде послідовно змагати до дальшого скріпленя свого становища всякими законами, як про рентові оселі і т. п. і не покаже ся в нічмі податнійшою для руских потреб і домагань. Опір проти всяких уступок в користь Русинів скріпить ще нововибраний всепольський посол професор Гломбінський.

Тимчасом рускі послы вийдуть на нову сесію ослаблені і розстроєні. Як небудь «Галічанін» спільно з Dziennik-ом Polsk-им і Slow-ом ликували з нагоди повалєня Барвіньського, одначе в тім ликованю містило ся посереднє признанє значіння і вартости бувшого посла для рускої справи, коли «Галічанін» сказав, що повалєнє трех-чотирох инших не мало би того значіння, а значінє сего посла оцінив для народної справи др. Окуневський в «Ділі», а краківський Czas виразно зазначив, що в шкільних справах рускі послы сего убитку не будуть мали ким заступити. Окрім того рускі послы вийдуть розстроєні, бо бажаючи бути послідовними, не зможуть до клубу прийняти тих, котрі пішли проти ухвали бувшого клубу, а так само годі їм приймати такого недоріку з кожного згляду поміж себе, яким є о. Еффінович. Не хочемо також пересуджувати і самому політичному становищу руских послів супроти опорного становища польского Кола, а ждемо самих фактів.

Серед вельми замітних змін збере ся буковинський сойм. Із щирою радістю бачимо там не лише одноцілну і укріплену репрезентацію руского народу, але на її чолі вельми заслуженого, рішучого і свідомого мети проф. д-ра Стоцького не лише яко провідника послів але на становищі віцемаршалка сойму. Не можна сумнівати, що і новий президент краєвий др. Бляйленбєн піде дальше дорогою кн. Гогенльоге і довершить початого діла, а Русини на Буковині здобудуть поступенно приналежні їм числовому значіню права. Се неперечно одна світла сторона на хмарнім овиді руского народу і до сего поступу і розвитку шлемо нашим буковиньским братам сердешнє щастє Боже!

Д О П И С Ь.

З Буковини.

(Вшєхпольський переполох а др. Кербер. Невилічима захланність і єї безвиглядність на Буковині. Краєві справи. Вільнодумні при роботі.)

Коли послідні соймові вибори у нас покінчили ся страшним погромом румунсько-польскої шляхецкої компанії, румунська праса, хоч із жалем, але все таки досить спокійно віддавала ся рефлексіям. Не так гореточка бук. Поляків. Зовсім не по ридареки несуть они той засуд їх змагань і замість в покорі перед осудом народу сказати «рессаві», они вдарили на тревогу у всіх органах вшєхпольских. Читачі «Руслана», ознакомплені зі всіми тьми нісенітницями галицьких вшєхпольских газет про радикалізм, бунтівність і хто зна що, Русинів; на них занадто бо-

гато уваги звертати не було варто, бо ціл була занадто очевидна. Тими видумками думали se-deczniejsi наполохати д-ра Кербера, котрий мав прийхати помиритись із польскими проводирами; надіялись они, що виможуть дещо при тій гостині президента міністрів для горетки бук. Поляків; а щоби своїм диким претенсіям надати мниму підставу, всяке средство против Русинів було добре. Тож і клеветано до схочу — без наслідків! Показало ся, що ані бук. кр. президент, ані вільнодумні послы не допустять виллєву галицьких шовіністів на буковиньскі справи. В тім перерахували ся наші брасія і по відїзді д-ра Кербера зачали дофати ся, так що одна лиш Gaz. Narodowa пробує нечувану захланність буковиньских вшєхпольсків ставити як цілком оправдану.

Іменно підчас побуту д-ра Кербера в Чернівцях зажадала польска депутация в' своїм пропамятнім письмі: заведеня науки польскої мови у всіх буковиньских народних і середних школах, уділюваня науки релігії для польских діттей в-польскій мові, установленя лектора польскої мови при черновецькім університеті і іменованя краєвого інспектора для науки польскої мови при народних школах. Не знаю, як мотивували Поляки єї жаданя, але дивує мабуть кожного, що знає краєві відносини, та — щоби не назвати по властивім імені — відвага, з якою польска депутация сьміла ставити єї жаданя. Перейдїм в коротці єї жаданя: 1) Шкільний закон устанавляє, що лише в тій школі, де є пересічно щонайменше 40 діттей одной народности, можна завести науку мови тої народности. Офіціальна статистика виказує, що на Буковині лише в 10 місцевостях є таке число польских діттей — і у всіх тьх школах вчать польскої мови. Ба, що більше! Навіть в 14 инших школах, де нема того законного числа польских діттей, вчать польскої мови; а треба знати, що між тими школами є нпр. і дівоча школа в Сереті з трема (!) ученицями-Польками, а в Кіцмані задля 21 польских учеників і 19 польских учениць вчать ся навіть всі инші ученики обовязково польскої мови! Mein Liebchen, was willst Du noch mehr? — 2) Що-до науки релігії в польскій мові, то се жаданє просто сьмішне, бо прецінь задля мінімального числа польских діттей годі устанавляти ще осібних катехитів-Поляків! Зрештою те саме діє ся в мішаних селах і з рускими дітьми. — 3) Лектора польскої мови при черновецькім університеті жадати тоді, коли таких нема ще для краєвих мов, — се чей таке безглузде, що можна над сим перейти мовчки. 4) Що-ж до інспектора для науки польскої мови, то треба сконстатувати, що для польских шкіл в гурагуморскім повіті є осібний інспектор, а щоби, не дай Боже Полякам не стала яка кривда, то наглядає над наукою польскої мови осібний фаховець і польскій патріот і посол др. Гальбан-Розеншток. І того надзору ще замало?

Виглядало би се так, коли-б ми не знали тої невилічимої захланности вшєхпольскої, котра хотїла би загарбати чим раз то більші права навіть там, де до того нема ніякої підстави. Треба до речі згадати, що польска мова на Буковині не є краєвою, а про те Поляки хіснують ся тут такими правами, яких відмовляють в Галичині рівнорядному народові! У всім та погана облудність: в Галичині, де они панами необмеженими, нехтують всякі права, там не зважають на закони, гноблять своїх братів; а тут на Буко-

винні сягають за неналежащими правами і сьміють це нарікати на кривди! Коли б галицькі Русини релятивно мали такі права в дійсности, як буковинські Поляки, то не було би такої завзятої борби. Наші галицькі брати зчудують ся, коли почувуть ті жаданя буковинських Поляків тай зрозуміють холодну відповідь д-ра Кербера, що він передасть се пропамятне письмо міністрови шкільництва... Мабуть польська депутація побоювалась иншого ужатку, бо задля тої цілком невзначучої відповіді ликує. Ну, нехай хоч тим потішать ся, бо о здійсненню їх диких претенсій не може бути і мови! Забувають сердешні, що тут вже шанують закони, що тут польському шовінізмови не мож гуляти, як захоче. Виправді головна потуга для пошанованя прав законних, се б то краввий президент князь Гогенлоге, переносить ся вкоротці до Триєсту, але і его наслідник др. Регнер-Бляйблен не схоже і не зможе зійти з тої дороги, на яку ступила кравва політика.

Край сказав при виборах своє слово, осудив облудну, заборчу політику румунської і польської шляхти; нарид хоче від своїх заступників праці для краю, піднесена культурного уровня, економічного піддвиження. Тому повитано — запроваджене зараз по виборах в «Руслані» — іменоване бар. Юрія Василька кравним маршалком а пос. д-ра Стефана Смаль-Стоцкого его заступником, яко початок нової ери на Буковині. Головно буковинські Русини можуть гордиться, що проводир став першим чинником краввої автономії. Се місце належить ся заступникови релятивної більшости населеня по справедливості; а що оно дісталось проводирови народного руху, се новий доказ, що вложена праця руских проводирів приносить сподівані користи для народу. А подвійно радувати може се нас, що саме др. Стоцкий тим способом дістав заслужену нагороду за свою невтомиму працю.

Тепер надходить час, де «Вільнодумні» мають здійснити свої пляни. На першій місці стоить санація краввих податків і виборча реформа. Аби ознакомити край докладно з тими справами, оголошено вже сі два проекти і піддано прилюдній дискусії. Санація фінансів наступить через конверсию доходів із пропінацийного фонду, з якої край річно зискає около 100.000 К. Так із того фонду будуть не — як доси — дідичі але край мати користь, а через то можна буде зменшити кравві додатки до державних податків. Що се означає для селян, се може лише той осудити, котрий живе між народом і бачить, як послідний заробіток wandрує в державні каси, а для народу остає хіба — Бразилія і Канада! — Виборча реформа після проекту «Вільнодумних» збільшить число послів з 31 на 58;

Сильвестер Яричевский

Кандидат на злодія.

Була неділя.

З величавої вежі св. Стефана полили ся гучні звуки звонів, що віщували кінець Служби Божої і пригадували побожним християнам обідець. В слід за голосом звонів виходили правовірні густою юрбою в храмів.

Перед «людовою кухнею» столиці, на одній зі старших, вузких улиць стояла громадка людей покулених і почервонілих від морозу. Церковні звони пригадали їм також обід, правда — не виставний, але все такий, що покріснить голодне тіло і не облекшить за багато кишені. Тоті звони особливо менші, так виразно визвонювали спие добре знаних страв: «Suppe-Gollasch! Suppe-Gollasch!», а більші гуділи поважно: «Linsen! Linsen!» Людям напливала слива до рота на гадку тих присмаків, та годі було увійти до середни, бо ватовп такий, що аж страх.

— Десь то всім нараз таки зібрало ся на голод! — загомонів один з підпирających браму і зареготав ся. З вимови пізнати було Чеха.

— Та ну бо, ходім таки! Остогидло чекає! Чейже найдесть ся ще місце на пару людських тіл! — промовив в чисто віденьскім діялекті гарний, але змізерований парубок.

Громадка заворушила ся, увійшла в простору комнату, заставлену цілком круглими столами, при котрих сиділо по кілька осіб, працюючи

з тих мало-б припасти на курию більшої посілости замість дотеперішних 10 мандатів — 14, на торговельну палату замість 2—3, на міста замість 5—15, на сільські громади замість 12—24, до того остали-б 2 вірилісти. В куриї міській вибирали би ті, котрі платять певну скількість податків 11 послів, а решта неоподаткованих (щось в роді V куриї) 4 послів. Виборчі округи сільської куриї поділені так, що не буде таких національних спорів, як доси, між Румунами а Русинами. Розуміє ся, що право виборче змінить ся на загальне і тайне голосоване. Уже із сего видко, які величезні користи пранесе така реформа спеціяльно для Русинів, хоч знов сей проект має деякі хиби, про які напишу иншим разом.

Так отже зачинає ся у нас ядророва праця для народу, нова ера для краю, — а першими борцями за ті права були рускі доли. Сего ніхто не заперечить і в тім наша гордість.

Ст. Ленців.

Япаньско-росийска війна.

Чому відступлено?

На питанє, кілько війська било ся під Ляояном, ніхто не дає рішучої відповіді і годі означити число військ, бо обі сторони старанно укривають ся справу. «Русскія Ведомості» подають в справозданю свого дописувателя, що російська армія не була багато слабшою від япаньскої і числила не менше 210.000 голов. «Після япаньских жерел генерал Куропаткин мав 184 баталіонів, 128 швадронів і 572 гармат, а ми обчислили, що має 188 баталіонів, 120 швадронів і 562 гармати. А що-до япаньскої армії, то на всякий спосіб не могла мати більше, як 300.000 людей і коли би ми прийняли теоретичний рахунок, що фортифікації збільшають силу армії на 1 до 2 вози, то силу нашої армії выпадало би обчислити як відповідаючу силі 315—420 тисяч людей». Новое Время натомість, покликаючи ся на свою кореспонденцію, каже, що «після китайских жерел, які потверджують і наші інформації, Япанці мали під Ляояном 500.000 війська, а надто в ариєргарді 40.000 Корейців і 30.000 Китаїців. Про численність армії Куропаткина «Новое Время» не згадує, натомість додає, що в япаньскій армії щораз більшає число Китаїців, та що Хунхузи, проводжені япаньскими офіцерами постійно збільшують япаньскі сили.

— З Берліна подають телеграму царя, яку одержав Куропаткин і подав до відомости армії: «З ваших рапортів про борбу під Ляояном я пере

свідчив ся, що неможливым було дальше удер

пильно ложками і вилками в мисках. Дехто стояв і мусів вдоволити ся тим, що мав де поставити начинє зі стравою. Богато людей обоїх полів, очікувало коло каси, звідки касиєрка видавала за гроші марки. Робила се зручно і поквапно, видко — жалувала людий з голодними жолудками. Люди тиєнули ся безцеремонно до єї каси, що була ократована деревляними кратами, а діставши марки в руки, посували ся ід столови, за яким крутило ся двоє чепурно пристроєних дівчат. Всякий брав ложку, ніж і вилок — все те лежало на столі — а за марки діставав від дівчини страву; ішов з начинєм в руці і глядав за столиками вільного місця. І так вела ся день в день тота пильна і поважна робота...

— А ти, добродію, чому не приступаш їсти? — запитав шортеткий, неприємний голос. — Польді, Польді!*) чому ваша ласкавість не обідають?

Питаючий був одним з тих льомброзівских типів наддунайскої столиці, яких можна побачити богато в людових кухнях на передмістю. Не знати, з чого они живють і де живють.

Запитаний обернув ся.

— Ага! Се ти, Карле! Сервас! Чому не обідаю? Гм... Ще час! Великі пані обідають пізно! Вирочім з чернию не годить ся мені обідати! — відповів жартовливо...

Був се гарний, широкоплечий молодець літ може вісімнайцяти. Чорні очі гляділи в світ

*) Леопольд.

жанє тих позицій без нараженя себе на небезпечність відрізана цілої армії. Серед тяжких обставин і страшного стану доріг відворот без втрати артилерії був надзвичайно удатний. Дякую вам і хоробрим війскам за геройску посьвяту.

НОВИЊКИ.

— Календар. В неділю: руско-кат. Захарія; рим. кат. Томи з Вілян. — В понеділок: руско-кат. Чудо Арханг. Михаїла; рим.-кат. Януарія. — Вівторник; руско-кат. Созонта, Маркарія; рим.-кат. Евстахія.

— З Тернополя пишуть нам: Як можна було з даних по руских часописях перекопати ся, почала ся в наших учительских семинариях нова, з гори уложеним пляном безпощадна політика сувроти Русинів. Всюди приймають з гори уложене число Русинів, розумієсь, значно менше чим Поляків. Хотят би їх не знати кілько зголосило ся, то заледви кількох або кільканайцятьох перейде через іспит. В Станиславові на перший рік принято заледви 7! словами сімох учеників Русинів із 60 кілько зголосивших ся. Не ліпше має ся справа і в нашій учительській семинарії. І у нас заведено від кількох літ ту систему і кожного року приймають два рази тільки Поляків, кілько Русинів, хоч Русинів згалошує ся далеко більше чим Поляків. Числа понизше подані стверджують вповні ту систему в тернопільскій учит. семинарії. І так в році шк. 1902/03 зголосило ся на пригтовляючий рік 132.

З того було Русинів 70, Поляків 45, Жидів 17. Принято " 22, " 44, " 4.

В році шк. 1903/04 зголосило ся 130.

З того було Русинів 64, Поляків 57, Жидів 9. Принято " 21, " 36, " 3.

В році шк. 1904/05 зголосило ся 117.

З того було Русинів 53, Поляків 57, Жидів 7. Принято " 21, " 44, " 4.

Ті числа аж надто говорять много і ясно, бо прецінь годі припустити, щоби ученики Русини, які побирють науку в тих самих школах, що ученики Поляки, були правильно менше здібними та менше в них гніючили. Замітне також, що з помежи Русинів, яких приймають, вибирають ся найслабших, і так прим. в 1903/04 відпалено двох учеників, що укінчили III. клясу виділової школи з відзначенем, а натомість принято учеників з укінченою III. клясою народної школи. В сім році роблено так само. Не принято між иншими Пророка і Бакальчука, що покінчили III. клясу школи виділової, а принято учеників з укінченою народною школою. І зараз показують ся наслідки такої системи: з помежи тих нечисленних Русинів, яких приймають, зараз в два місяці по розпочатю шкільного року видаляють кількох, бо не роблять поступу в науках. В сім шк. році зголосив ся на I рік ученик Близнюк, що мав укінчену IV. кл. гімназіяльну — однак при вступнім іспиті перепавав. А через такі практики число учеників Русинів

певно, але з домішкою якоїсь дикости, яку лагодили милі черти лица.

— Деж ти тепер живеш і що порабляеш? — питає льомброзівський тип, «сердечно» стиснувши — руку свого товариша.

— Я вільний пан, так як був від півтора року. Коли хочу — сплю, коли хочу — прохождаю ся. А як тобі, Карле?

— Та от, так, як все. Я хотів з тобою поговорити. Добре, що ти мені тепер навинув ся. Я вже тут не був зо два місяці. Харчую ся деінде... Вирочім се не належить до річи... Я тебе зараз пізнав, хоть не бачив цілого півтора року. Отже розповідай мені, як се ти той час прожив, бо я дуже цікавий знати, як то инші люди виживляють ся... Оповідай... Заки прийде черга на наш обід, можна дещо побалакати тут в кутку.

— Правда така: людий богато, заки понадають ся і нам що лишать... Ну, але слухай... Ти знаєш, що я був у того Бірбавма, у пекаря. Та як я захорував і лежав у шпиталю, ти знаєш також?

— Знаю, Польді, знаю!

— А правда, я вже тобі розповідав про се перед півтора роком, як ми тільки пізнались... Отже... знаєш — я потему був ще пару разів у того влодія Бірбавма, просив его, щоби й на дальше міг остати у него. Не прийняв! — «Соціялістів, вігилістів» — каже — «я не потребую до мого дому. Іди собі до жидів шукати хліба...» Ти знаєш, що він мене соціялістом зробив з того часу, як наші челядники штрайкували і бій-за-бій на мене. — Не хочете, то як схочете

сягає заледве третину числа учеників Поляків так, що утравквістична семінарія в Тернополі є на ділі польською. Так само діє ся і в прочих семінариях в краю і за літ кілька — число учителів Русинів стане значно меншим від числа учителів Поляків; — наші школи і так польонізовані стануть ще більш гніздом польонізації і нетерпимости всего, що руске. Тому наше Товариство педагогічне повинно заняти ся сею справою, та зібравши відповідні дані з усіх учительських семінарій, представити їх президентови д-рови Пляжкови.

— **У страху великі очі!** На жидівські донесення до ц. к. староства в Золочеві, що підчас загальних зборів філії «Сокола» в Соколівці коло Ожидова зауважано, що много зібраних мали відзнаки на рукавах, видало тоє староство на адресу сеї філії — заборону ношеня відзнак, уряджуваня публичних походів і ношеня прапора, хоч філія не має ще прапора, а жадних походів в Соколівці не було. Догадують ся, що сею заборону мав видати п. управитель староства з огляду на трепет жидів перед надходячим судним днем — а може хотів успокоїти комітет «для uczczenia pamięci bogatego Czarnieckiego w Sokółce». — Чи синьо-жовті перепаски на рукавах пожарників є небезпечніші, як острі коси «на шторц» в руках польських косинерів в Тарнобжегу?

— **3 Олеська** доносять нам: Дня 22. серпня с. р. відбули ся і загальні збори філії Руского Товариства педагогічного в Олеську, на яких вибрано отсей виділ: головою філії вибраний о. В. Кальба, парох Соколівки, заступником голови п. І. Кабаровский, учитель в Кутах, секретарем п. І. Тучапский, учит. в Соколівці, касиром о. Т. Кузьмів з Олеська, контролером п. К. Почапский, учит. в Юськовичах. Заступниками виділових: п. С. Качала, учит. в Білім Камени і п. В. Шихульска, учителька в Білім Камени.

— **Із Стрия** пишуть нам: Отсеим маємо честь запросити Ви. Членів на звичайні загальні збори товариства «Рускої Бурси», котрі відбудуть ся дня 29. н. ст. вересня (в четвер) о год. 2^{1/2} пополудни в сали «Народного Дому» з отсимв денним порядком: 1) Звіт з діяльности товариства за минулий рік шкільний. 2) Звіт касовий. 3) Вибір голови, 8 членів і 3 заступників виділу. 4) Вибір контрольної комісії. 5) Самостійні внесеня членів. Тогож дня о 9. год. рано відправити ся в церкві міській заупокійне богослужєнє за усопших членів і добродіїв товариства. В Стрию, 15. н. ст. вересня 1904. За Виділ «Рускої Бурси» в Стрию: *Ю. Федусевич*, голова. *Н. Матковський*, секретар.

— **3 Бродів** пишуть нам: Концерт академічного хору зі Львова в нашій місті увінчав ся незвичайно гарним успіхом. Всі точки багатой програми випали як прямо не артистично то зовсім бездоганно, завдяки дібраному складови хору і солістам концертантам. Повне признанє належить ся за скрипкове сольо п. Садовському і за фортепянову гру п. Т. Шухевичови. Публики було повно, як сьвітської так духовенства. Були й такі, що їхали по 8 миль з далека, аби бути на концерті і причинити ся своєю лептою до збільшеня доходу з концерта, призначеного на

будову народного театру у Львові. Крім значного чистого доходу з концерту виллинуло на ту цілє поверх 30 К зі складок на комерсі по одушевляючій промові о. Вол. Кальби з Соколівки. Одним словом концерт відвіс побіду мимо шаленої агітації темних кацапських сил.

— **«Сокіл» на окраїнах.** Пишуть нам з заходу, з ланьцукского повіта: Ми тут на лівім березі Сяну, на межі мазурскій, віддалені від осередків руского жита, мало відчуваємо се жите, яке кипить на схід від Сяна. Однак і ми забажали злучити ся тісно і вийти до великої родини, яка успішно працює і так скоро розростає ся,— до сокільської родини. Вкінци ми дїждали ся сеї радісної хвилі, бо сими днями відбули ся у нас в Дубні, перші загальні збори пожарного «Сокола». Хоч фізично далекі, але серцем близькі головному гніздови сокільскому, всі відчули сю хвилю, бо від сеї хвилі додаємо наші сили і нашу енергію до сили наших невтомимих співробітників. Через ділий час зборів видаїло одушевленє на всіх лицах. В склад старшини вийшли: пп. Іван Ванат, яко голова; Василь Шостақ, начальник; Іван Горошко, містоначальник, а Яків Махно, Григорій Білик і Антін Кондуб, яко виділові. Наше гніздо заложене на краю чужого моря не затоне вже в єго філях, бо нас удержити ідеа сокільска своєю животністю. *Н—с.*

— **Начальник львівського «Сокола»** п. Ю. Семютюк, який минулого року зложив іспит на учителя гімнастики в гімназиях мужеских з язиком викладовим руским і польским, доповнив тепер той іспит викладовою мовою німецькою, а заравом зложив іспит на учителя гімнастики для середних шкіл жіночих з викладовими язиками руским, польским і німецьким.

— **Пожарний «Сокіл»** в Угерску, стрийского повіта, засновано на статуті львівского «Сокола». Ц. к. намісництво вже затвердило статут.

— **Єоїялът.** В торговлі п. Раппа, при Ринку у Львові, приключив ся вчера епізод з одним панотцем з «кацапської парафії», який заслугує, аби єго переказати на вічну память. По закупні товарів тим твердолобим панотцем п. Рапп, хоч є жидом, поручав єму «Сокільсий Базар» як найліпше жерело для закупни приборів до писаня. На то кацап відозвав ся словами, які з огляду на привличність годі ту повторити і додав, що він волєє дати жидови вторугувати 1000 К, як «Сокільскому Базарови» 1 сотик. Ся подія виразно характеризує чорну кацапску душу та доказує, які темні індивідуа виростають на галицькій землі на славу матушки Рассеї.

— **Кваліфікаційні іспити** на учителів народних шкіл пінчуть ся перед іспитовою комісїєю в За ліщках дня 10. жовтня с. р. Поданя можна вносити до 2. жовтня.

— **Шкільні вистави.** Дня 25. с. м. устроює виставу окружна рада шкільна в Жидачеві в сали тамошньої мужескої школи. Вистава буде обіймати: Ручні роботи учеників і учениць народних шкіл жидачівского повіта, продукти шкільних огородів, витвори тих продуктів, окази сирих матеріялів і продуктів, які надавали би ся до утвореня огнища домашнього промислу, о скілько народна школа мала вплив на витвір того промислу. Сю виставу устроюють з нагоди

окружної учительської конференції, яка має відбутися в Жидачеві дня 26. с. м. Подібні вистави будуть устроєні дня 2. і 3. жовтня с. р. в Миколаєві над Дністром і дня 9. і 10. жовтня в Журавні.

— **Іменованя.** Міністер просьвіти іменував Володимира Котовича, заступника учителя в учит. семінарії в Самборі, учителем школи вправ при учит. семінарії в Тернополі.

Кравва рада шкільна іменувала заступниками учителів в гімназиях: Романа Цегельского і Алекс. Куцака для І гімн. в Тернополі, Льоп. Ляма в Дрогобичи, Меч. Арифта, Мик. Білинського, Ж. Подгурского і Пром. Мончевеского в Ярославі, Стан. Барткевича, Густ. Бавмфельда і Мар. Ольшевского в Золочеві, Герм. Штернбаха в Самборі, Йону Гольцмана в Дрогобичи, Ж. Сікорского в Ряшеві, Стан. Пшону в Живци, Апол. Микевича для І гімн. в Тернополі, Вол. Мілера в Сявоку і кс. Б. Гандля заст. катехита в І реалній шк. у Львові.

— **Перенесеня.** Кравва рада шкільна перенесла заст. учителів в гімназиях: П. Дубика з Дрогобича до Ряшева, Євг. Бегаовича з Ряшева до Дрогобича, Мих. Гнідого з Золочева до Ярослава, Мих. Боярского з Самбора до Ряшева, Ад. Данецкого з Дрогобича до Ярослава, Ш. Клінгера з Бережан до Сявока і Ів. Валїса з Коломиї до І гімн. в Тернополі.

— **Вісти з Буковини.** Цісар іменував краввим маршалком бар. Юрія Василька, а єго заступником проф. д-ра Стефана Смаль-Стоцкого. — Міністерство судівництва розпорядило, щоби буковинські суди вживали від тепер коперт із реценсіями заосмотреними в написи в трех мовах: рускій, румунській і німецькій. — Віче буковинських учителів відбуде ся в неділю дня 18. вересня о 11. год. перед полуднем в «Гімнастичній сали» в Чернівцях із отсимв порядком денним: 1) Регуляція учительської платні (реф. Ю. Петровский). 2) Школи для нац. меншости (реф. М. Кісанович). 3) Нова організація шкільництва і науки та реформа учительского образованя (реф. Кішпер мол.). 4) Організація буковинського учительства (реф. Дубенский). — Найвишим цісарским рішенєм із 26. серпня іменовано надзвч. проф. догматики д-ра Гасіля Іайну і надзв. проф. церковно-слав. мови і літерат. д-ра Євгена Козака звичайними професорами богословского виділу чернов. унів., а дня 13. с. м. іменував цісар надзвичайного проф. д-ра Раймунда Кайндля, який немало своїх праць посьвятив також і змальованю побуту нашого народу, звичайним професором австрийської історії на університеті в Чернівцях.

— **Злодійства.** В послідних днях лучило ся кілька злодійств більшого калібру, названих в прасі делікатно «дефракдаціями», хоч ті злодії не були ні директорами ні великими панамі. Найбільшой крадежи допустив ся слуга «центрального банку для чеських кас щадничих» у Відні, Йосиф Єннер. Він украв 235.000 К, які з порученя свого банку мав зложити в інших банках. Єннер допустив ся крадежи в сеї спосіб: Банк вручив єму рано о 10. год. чек на 155.000 К з тим, абу ті гроші взят в австро-угорскім банку і зложив в Жиро і Касаферайні. Єннер відійшов і по хвили повернув, заявляючи, що казали єму прийти по гроші за дві години. Від однак взяв був гроші і мав їх при собі. Коли в полудне виходив мимо до австро-угорского банку, вручено єму ще 88.000 К, аби їх зложив в Банкферайні. Небавом зателефоновано з сего банку, що там ще не одержано 155.000 К. Крадїж викрила ся сейчас, коли донесено, що австро-угорский банк гроші виплатив. Єннер пропав від тої хвилі. Здав ся однак, що він доси укравав ся у Відні.

В Кракові засуспендовано недавно одного з почтових офіціялів за махерства з американськими листами, а тепер викрито дальші такі злодійства. Оноді найдено над берегом Висли до 70 штук недоручених листів і переказів з Америки. Печатки на листах вказували, що они походять з цвітня с. р. Краківска поліція оголосить спис адресатів і буде доходити, котрий з почтових урядників допустив ся крадїжи.

З Мильбах в Семвгороді 34-літній бугальтер Маарикій Тіс украв 25.000 К і утік в неавіснім напрямі.

— **Родимці!** Не забувайте на приватну жіночу семінарію у Львові, удержувану Тов-ом педагогічним і присилайте постійні жертви! Виписуйтесь громадно в члени сего Товариства і віривуйтесь залеглости. Виписое вноситься 1 К. Препнумеруйте часопись для дїтвй «Дзвінок» і часопись «Учитель», так щоби они могли при більшім числі передплатників стати на ще висшім чеблі і відповісти всім бажанам сьвідомих читачів. Адреса касиєра: А. Алїськевич (ул. Котановского 15 Б.)

— **Поетичний кутик.** *Сонет.*

Нераз мнів блеск сонця хмары крипи,
Нераз розвія вихор ясні сні —
Нераз лють зморозила цвіт̄ любви,
Нераз стояла я вже край могили...

а я собі таки роботу найду, лише робітничу книжочку мені віддайте...

— І віддав — очевидно!

— Де там? Не хотїв віддати! Я кинув ся, почалась біятика. Закінчив її, зглядно перервав поліцаї. Завів нас обох — зглядно її, бо вів тільки мене за ковнір, а Бірбавм ішов собі сам тяжко відсапуючи — на поліцію. Конець кінців — книжочка у мене, але щоби тобі хоть одним дрібним добрим словечком згадав, що я був у него і робив-гарував...

— Ет, що то!

— Ні! не «ет, що то!» Бо власне через те її нігде мене не прийняли. Ходжу бувало від пекаря до пекаря — так не виходжу нічого: подивить ся на книжочку, оглядає мовби яке невидальце, а потому каже: Жалую дуже, але не маю місця!

— Біс побери!

— Та я не маю нічого проти сего! Тут ще прийшло посидіти за «напад» на Бірбавма. Знаєш — се немилу свободолюбному чоловікови сидіти в «холодній» тоді, коли він як найменше до того розположений...

— Певно...

— Опустивши «дїм поправи», що мене дуже поправив і сокрушив, пішов я шукати заробітку. Трохи працював при будові палати як звичайний робітник, а вкінци навкучилось. Я пераз гадав собі, що я до такої роботи не сотворений...

— А хто з нас до тих порохів сотворений? Ми не Кроти або Італійці, щоби рили ся в землі як ті кертци!

— Отже слухай дальше, Карле — звернув ся молодий парубок до льомбровіского типу, що мав на лиці вираз обуреня, яке прийшло на згядку праці при будові — отже я перестав працювати при мурах...

— Добре зробив...

— Алеж слухай!

— Слухаю...

— І став шукати иншого завятя. Занятя такого, як бажав, я не найшов, але за те найшов ліпше...

— Здурів хлончисько!

— Не здурів, а правду кажу. Найшов одного вечера дівчину, що бігала з песиком понад дунайским кавалом. Я приступив до неї — убрале мав трошки ліпше, як нині — заговорив чемненько, гарненько. Она подивилась, зачервонїла ся. Добрий знак, гадаю. Дальше і дальше. Розбалакались ми. За пару хвиль я вже стискав єї руку в моїй, а она не повздержала ся, щоби її мені з процентом не віддати устїску. А потому знаєш... цлованє і цлованє... Дуже я припав їй до вподобі, а ще до того в характері механїка, бо я так їй представив ся... Я бував частїйше у мовї дівчанки. Она мешкає зі старою матою, ходить прати біле і збирає не лихі гроші...

Тут оповіданє перервало ся, бо кухонний послугач вкинув обом по тарелеви останків на трапези людів, що вже забрали ся.

(Конець буде).

І все-ж знайшла я жити досить сили,
Знайшла сил доста на нові дружби —
Знайшла ще сил житю ціл віднайти —
Зневіра й нехиті духа не хилили...

Зміняєсь все в округ — змінюєсь й я.
О, тільки зміна в світі с'їм тріпка —
Та хоч думками в шлях новий лечу,

То ціли й звязи дїл не страчу я,
Бо всеж куда небудь повернусь я
Красу і правду в серці збережу.

Уляна К.

— Позір. Льокаль тов а «Сокіл» у Львові на-
ходить ся при улиці Коперника ч. 9. Всякі
письма просимо посилати під сею адресою. —
Старшина.

— Управа „Сокільского Базару“ у Львові ого-
лосила отсю відозву: Позір! Родимці! З днем 15.
вересня с. р. ми приступили до пам'ятного дїла
— заснованя «Сокільского Базару» з приборами
до писаня і галвантерійними товарами, аби ро-
димцям подати можливість сповнення заповіту кли-
ча: «свій до свого!», а в слід за тим свасти тяж-
ко запрацьований руский грїш перед чужинцями.
Дохід з нашого Базару оберне ся на народну
цїль — в першій мірі на здвигненє сокільської
святинї в столиці галицької України, а відтак
таких сьвятинь на провінції. Дїло велике! Під-
прїть нас, Родимці, в тих змаганях, допоможіть
нам тим радше, що не жадаємо від Вас жертв,
лише жадаємо на стїлько патріотизму, щоби Ви
замість купувати деінде у чужинців, купували у
своїх і то ще у своєї народної інституції. Позір!
від тепер купуйте лише в «Сокільскім Базарі»
при ул. Рускій ч. 1. Там дістати можна всего,
що потрібне до писаня, мальоваря, рисованя, га-
лвантерійні товари з виразною народною цїхою,
вироби гуцульські і взагалі в нашім складі буде-
мо держати все то, що наш нарід виробляє, а
що носить на собі знамя краси. Цїни приступні
— товари добрі. Гарзд!

Посмертні оповідки.

— Теофіл Целевич, учитель в Пасічній, упо-
коїв ся дня 2. с. м. в 63. році житя а в 45. ро-
ці учительської праці. В. с. п.

Телеграмм

з дня 17. вересня.

Берно. Швайцария вповіла Австро-Угор-
щинї торговельний договір.

Рим. З нагоди народин наслідника престола
італійский король видав много амнестийних де-
кретів і жертвував мільон лір на запомоги для
робітників.

Берлин. Berl. Tageblatt доносить з Петербур-
га, що Росияни сильно укріпили Тієнліп (на пів-
ніч від Мукдену).

Льондон. Daily Telegraph доносить, що Япан-
ці будують в Сеулю нові касарні. Видно, що
хочуть помістити в тім місті велику залогу.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівского універс., б. лікар клініки
проф. Лайдена в Берлінї
ординує у внутрішних недугах від 3—5 попол.
ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує
при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

Др. Б. Гержабек

директор шпиталя в Гусятинї
вернув з військових вправ і ординує як дав-
нійше рано і пополудни в шпиталю і в домі
власнім.

Їдьте лишень на Гамбург!

пишуть своїм кривним і знакомим тії, ко-
трі вже раз дорогу тую перебули.

Кораблі нашого товариства осягнули під
зглядом скористи і безпеченства сьвітову сла-
ву. Подорож від границі прускої до Гамбурга
треває лиш 20 годин, і коштує 9 злр. 80 кр.,
если подорож тую підняло ся після наших вка-
зівок. До Канади висилаємо наших пасажерів
осібними пароходами, котрі їдуть просто до Ка-
нади, і не треба нігде пересїдати! Подорож до
Канади і Америки є на Гамбург найкоротша і
найдешевша.

Жадайте наших проспектів і цїнників їзд.,
котрі пересилаємо безплатно.

Руска кореспонденція! Рускі урядники!

Фальк & Со.

Hamburg, Americahaus
Raboisen u. Ferdinandstrasse

87 (50-?)

Виконує найдешевше!

Всякі роботи ритівничі, печаткові і цизельовані.
Власний виріб стампиль кавчукових і металевих,
гравірованє на метали і дорогих камінях.
Монограми, герби і гузики до упряжи і ліберній,
шилди ритовані і ляті, таблиці з бляхи прасо-
вані для сторожи і асекураційних товариств.
Печаткові марки, знаки до випалєня з залїза і
шпунтові бляшки. Склад кавчукових друкарєв
„Perfect“ і ріжних фарб до стампиль.

**Артист. заведеє ритівниче
А. Зігмана, у Львові**

14 ул. Сикстуска 14. 119(2-20)

**„Тревоги автора і видавника“
(гумористична подїя з натури)**

О. Я. Кониського

можна набувати в Адміністрації «Руслана» та
в обох руських книгарнях у Львові.
Цїна примірника на веліновім папері ви-
носить всего 30 сот. (з поштовою пересилкою
35 сот.)

За певну і добру льокацію
поручаємо:

- 4 1/2 % листи гіпотечні
- 4 % листи гіпотечні
- 5 % листи гіпотечні преміовані
- 4 % листи Товариства кредито-
вого земского
- 4 % і 4 1/2 % листи Банку крас-
вого
- 4 % позичку краєву
- 4 % облігації пропінацийні
і всілякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо
по найточнійшій курсї деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. к. упр. гал. акц.

**БАНКУ
Гіпотечного**

**Найновійший твір
Л. Лопатинського
ПАРАЦЯ**

комедия в 3 актах зі сьпівами
(з побуту літників)

відзначає ся невичерпаням йовіальним гумором
і жвавим діяльогом. Ся комедия збогачує знат-
но галерию тивів у наших народних штуках так
з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуа-
цій і характерів розмішена рівномірно між му-
жиків і панів, і тому ся комедия надає ся над-
звичайно до вистав по читальнях, бо селянин
не буде тут бачив себе як звичайно в комедії
упослідженням недотепою, але противно має на-
году посьміятися трохи і з містових літників.
Попри те все сїй твір носить на собі знамя
етичної і патріотичної сьвідомости.

— Цїна 2 кор. —

Набути можна у накладчика С. Горука у
Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

ОБЕЗПЕЧАЙТЕ БУДИНКИ, ДВИЖИМОСТИ, ЗБИЖЕ І ПАШУ

против огневих шкід

в одинокім рускім Товаристві асекураційнім

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР опирає ся на взаїмности членів, то значить, звертає членам
щорічну чисту надвижку. Звороти виносили за р. 1900, 1901 і 1902 суму 219.332 кор.
т. є 8%.

ШКОДИ ліквідує ДНІСТЕР скоро при участі місцевих членів і делегатів. Від
1893 до 1903 виплатив ДНІСТЕР відшкодовань на суму 4.161.669 кор.

ФОНДИ ДНІСТРА з кінцем 1903 р. виносять 1.013.691 кор. і уміщені в цуві-
лярних цінних паперах.

ПОЛІСИ ДНІСТРА приймає при позичках Банк краєвий і каси ощадности.
АГЕНЦІЇ ДНІСТРА находять ся у всіх містах, місточках і многих селах і легко
кождому обезпечити ся через агента; ДНІСТЕР уділяє агенції господарям, де єще на
більшій округ нема агенції. Агенти заробили вже 537.815 кор. провізій.

НА ЖИТЕ треба обезпечити ся через ДНІСТЕР в Товаристві краківскім; власну
провізію від таких обезпечєнь дає ДНІСТЕР на рускі добрїдїйні цїли; тому на жите
обезпечайте ся тільки через ДНІСТЕР.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“
у Львові, рынок 10, в домі «Просьвітн».